

Sygn. akt: I C 444/16

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 27 grudnia 2018 r.

Sąd Rejonowy w Giżycku I Wydział Cywilny

w składzie następującym:

Przewodniczący:	SSR Anna Kurzynowska - Drzażdżewska
Protokolant:	Joanna Kucharska

po rozpoznaniu w dniu 20 grudnia 2018 r. w Giżycku

na rozprawie

sprawy z powództwa P. S.

przeciwko A. S. (1)

o zapłatę

1. Oddała powództwo.

2 Zasądza od Skarbu Państwa na rzecz Kancelarii Radcy Prawnego M. K. w O. kwotę 5953,54zł (pięć tysięcy dziewięćset pięćdziesiąt trzy złote 54/100) w tym VAT w wysokości 828zł tytułem wynagrodzenia za pomoc prawną udzieloną powodowi z urzędu i zwrotu poniesionych wydatków.

SSR Anna Kurzynowska - Drzażdżewska

Sygn. akt. I C 444/16

UZASADNIENIE

Powód **P. S.** domagał się zasądzenia od pozwanej A. S. (1) kwoty 70.000 zł tytułem zadośćuczynienia za doznaną krzywdę z tytułu naruszenia dóbr osobistych powoda w postaci prawa do utrzymywania więzi rodzinnych wraz z odsetkami i kosztami procesu. Nadto domagał się zasądzenia od pozwanej kwoty 5.000 zł na wskazany przez powoda cel społeczny. Podstawę faktyczną żądań stanowiło trwające (w szczególności od końca czerwca 2015 r. do dnia wniesienia pozwu) pozbawienie powoda kontaktu z małoletnimi dziećmi, wynikającego, zdaniem powoda wyłącznie z zamierzonego działania pozwanej w postaci ingerencji pozwanej w kontakt telefoniczny powoda z małoletnimi dziećmi, a wreszcie – wywiezienia małoletnich dzieci poza granice kraju – co skutkowało wyraźnym osłabieniem więzi tegoż powoda z dziećmi. Podkreślił, że obecnie nie ma wiedzy, gdzie znajdują się jego dzieci, co się z nimi dzieje, i że został całkowicie pozbawiony możliwości udziału w ich procesie wychowawczym. Powód podniósł, że zachowanie pozwanej, ograniczające kontakty osobiste powoda z dziećmi, a także kontakty realizowane telefonicznie, skutkowało odczuwaną przez powoda krzywdą, bólami i cierpieniami emocjonalnymi, rozstrojem zdrowia a także uszczerbkiem w dziedzinie życia osobistego, społecznego, poczuciem nieprzydatności, koniecznością korzystania ze wsparcia bliskich.

Pozwana **A. S. (1)** wniosła o oddalenie powództwa w całości. W uzasadnieniu stanowiska podała, że ciężka sytuacja finansowa zmusiła ją do poszukiwania pracy poza granicami kraju, zaś powód praktycznie nigdy nie przejawiał zainteresowania w sprawie wychowania dzieci, spędzając większość ich życia w zakładach karnych. Podniosła, że także w trakcie warunkowego zwolnienia z aresztu nie dotarł do dzieci, popełnił wykroczenie i ponownie został osadzony. Wskazała dalej, że także na początku ich związku pozostawiał ją samą z dziećmi, znikając z domu nawet po kilka dni i nie interesując się losem dzieci, sam zaś powód zgodził się na wyjazd pozwanej do Anglii wraz z dziećmi. Zdaniem pozwanej, ingerencja powoda w życie pozwanej i małoletnich dzieci zakłóca normalny proces wychowania i nauki tychże dzieci, powód zaś niełożył i niełoży żadnych środków finansowych na dzieci, nie kieruje się dobrem swoich dzieci, a jedynie własnym.

Sąd ustalił, co następuje:

Powód P. S. i A. S. (1) pozostawali w związku, z którego pochodzą urodzone w dniu (...) małoletnia W. S. oraz w dniu 23.07.2009 r. małoletnia A. S. (2).

Od 2010 r. powód jest pozbawiony wolności i przebywa w zakładach karnych. Z tego względu nie uczestniczył w pełni w wychowaniu małoletnich dzieci, w ograniczonym stopniu łożył na utrzymanie dzieci z tytułu ciężących na nim zobowiązań alimentacyjnych, z uwagi na brak możliwości podjęcia zatrudnienia w zakładzie karnym.

Trudna sytuacja finansowa zmusiła pozwaną A. S. (1) do wyjazdu poza granice kraju (pod koniec sierpnia 2015 r.). Obecnie przebywa z nowym partnerem w Anglii na stałe wraz z małoletnimi dziećmi, które podjęły naukę w tamtejszej szkole.

(dowód: okoliczności bezsporne, przesłuchanie powoda – k. 329-329v, informacja z dnia 2.10.2015 r. - k. 151v)

Przed Sądem Rejonowym w Giżycku III Wydziałem Rodzinnym i Nieletnich toczyła się sprawa z wniosku P. S. z dnia 29.06.2015 r. o ustalenie kontaktów z w/w małoletnimi dziećmi, sygn. akt III Nsm 285/15. Powód w toku tej sprawy wskazywał na utrudnianie przez pozwaną kontaktów telefonicznych powoda z małoletnimi dziećmi i groźby po stronie pozwanej odnośnie wywiezienia dzieci poza granice kraju.

W toku w/w sprawy ustalono, że powód kilkakrotnie (od marca 2015 r.) zwracał się do (...) w M. z pytaniem o sytuację bytową swoich córek, prosił o przeprowadzenie wywiadu w miejscu zamieszkania małoletnich celem ustalenia, czy małoletnie zostały zgłoszone do realizowania nauki szkolnej. W piśmie z Gminnego Ośrodka Pomocy (...) w M. z dnia 11.09.2015 r. wskazano, że z relacji babci dzieci I. S., brata A. oraz jego konkubiny wynika, iż powód wcześniej nie kontaktował się z małoletnimi i nie interesował się ich losem. Nie łożył również na ich utrzymanie a przebywając na przepustce z aresztu, zamiast spotkać się z rodziną okradł sklep w konsekwencji czego powrócił do zakładu. W/w twierdzą, że powód zainteresował się losem córek tuż po tym jak dowiedział się, że matka małoletnich planuje wyprowadzić się wraz z nimi do Anglii. Jednocześnie A. S. (3) twierdził, że powód wyraził zgodę na wywiezienie dzieci z kraju. W szczególności powód złożył własnoręczne podpisy na dokumentach w postaci wniosków o wyrobienie dowodów osobistych małoletnich dzieci w celu umożliwienia im wyjazdu poza granice kraju.

Wyrokiem z dnia 22.02.2017 r. (prawomocny z dniem 16.03.2017 r.) wydanym w sprawie I. N. 285/15 ustalono prawo powoda do kontaktów telefonicznych z małoletnimi dziećmi w każdy poniedziałek, środę i piątek w godzinach 18.00-18.30, tj. w godz. 17.00-17.30 czasu angielskiego.

(dowód: z akt III Nsm 285/15: wniosek – k. 2-4, pismo z dnia 11.09.2015 r. – k. 25, pismo pozwanej z dnia 30.03.2016 r. – k. 60-61, wnioski o wydanie dowodu osobistego – k. 86-88)

Przed Sądem Rejonowym w Giżycku III Wydziałem Rodzinnym i Nieletnich toczyła się sprawa z wniosku P. S. z dnia 8.06.2015 r. o obniżenie alimentów z kwoty 500 zł do kwoty 200 zł na każde dziecko. Wyrokiem z dnia 31.03.2016

r. w/w Sąd w sprawie III RC 223/15 obniżył ustalone alimenty na rzecz małoletnich dzieci w sposób wskazany przez wnioskodawcę, pozostawiając dotychczasowe terminy i warunki płatności – poczynając od sierpnia 2015 r.

(dowód: z akt III RC 223/15: wyrok z dnia 31.03.2016 r. – k. 149)

Z tytułu zobowiązań alimentacyjnych powód posiada zadłużenie w wysokości 70.000 zł. Niejednokrotnie zwracał się z wnioskiem o wstrzymanie świadczeń alimentacyjnych przyznanych na małoletnie dzieci (Fundusz Alimentacyjny) oraz o umorzenie zaległości wraz z ustawowymi odsetkami.

(dowód: pismo z (...) M. z dnia 11.09.2015 r. – k. 114, okoliczności bezsporne)

Powód z tytułu ograniczonego kontaktu z dziećmi związanego z pozbawieniem wolności odczuwał negatywne przeżycia emocjonalne. Miał pretensje, że pozwana nie przyjeżdża z dziećmi na widzenia. Przyjmował leki nasenne.

(dowód: przesłuchanie powoda – k. 329-329v, zeznania świadka J. T.- k. 386-386v, zeznania świadka P. P. – k. 407-407v)

W toku postępowania nie stwierdzono u powoda istotnego diagnostycznie urazu psychicznego rozumianego jako rozstrój zdrowia.

(dowód: opinia biegłego z zakresu psychologii- k.487-491)

Sąd zważył, co następuje:

W przedmiotowej sprawie bezspornym był wyżej ustalony stan faktyczny – wynika on nie tylko z dokumentów, korelujących wzajemnie, logicznych i zgodnych z zasadami doświadczenia życiowego zeznań świadków J. T. (2) i P. P. (2) oraz twierdzeń powoda, czy opinii biegłego sądowego z zakresu psychologii - przede wszystkim nie kwestionowała tego żadna ze stron. W tej sytuacji Sąd dał wiarę zeznaniom wskazanych wyżej świadków oraz uznał opinię biegłego za fachową, rzetelną i bezstronną, opierając na tym rozstrzygnięcie sprawy.

Kwestią sporną w niniejszej sprawie pozostała odpowiedzialność pozwanej wobec powoda. W szczególności w tym kontekście sporne pozostało czy doszło do naruszenia dóbr osobistych powoda i czy działanie pozwanej było bezprawne. Na powódzie żądającym zapłaty zadośćuczynienia spoczywał przy tym ciężar udowodnienia, że poniósł on szkodę o charakterze niemajątkowym - krzywdę oraz wykazanie jej rozmiaru, związku przyczynowego pomiędzy ową krzywdą a zdarzeniem szkodowym (w postaci naruszenia przez pozwaną jego dóbr osobistych), natomiast na pozwanej ciążył dowód braku bezprawności działań powodujących naruszenie dóbr osobistych powoda.

W powyższym kontekście wskazać należy, że roszczenie zgłoszone w pozwie zostało oparte na art. 24 k.c. w związku z art. 448 k.c. Z przepisu art. 24 § 1 k.c. wynika, iż nie każde naruszenie dobra osobistego umożliwia wystąpienie z roszczeniami ochronnymi. Jest to możliwe dopiero wtedy, gdy działanie naruszającego będzie bezprawne, tj. sprzeczne z prawem lub godzące w zasady współżycia społecznego. Ciężar wykazania, że nastąpiło naruszenie dobra osobistego, zgodnie z art. 6 k.c. spoczywa na powodzie. Pozwana zaś, w celu uwolnienia się od odpowiedzialności, może wówczas wykazać, iż jej działanie naruszające dobro osobiste powoda nie ma charakteru bezprawnego. O bezprawności decyduje wyłącznie kryterium obiektywne. Zagrożenie naruszenia lub naruszenie dobra osobistego zostanie uznane za bezprawne, jeżeli jest ono sprzeczne z szeroko rozumianym porządkiem prawnym, a więc z normami prawnymi lub regułami postępowania wynikającymi z zasad współżycia społecznego. Z art. 24 k.c. wynika domniemanie bezprawności, co w sposób korzystny dla pokrzywdzonego wpływa na rozłożenie ciężaru dowodu oraz ryzyka niewyjaśnienia okoliczności stanu faktycznego, od których bezprawność zależy. Z domniemania bezprawności pokrzywdzony korzysta więc zawsze wtedy, gdyby bez tego domniemania ochrona nie byłaby mu przyznana.

Rozstrzygając pierwszą ze zdiagnozowanych kwestii spornych jaką jest to, czy doszło do naruszenia dóbr osobistych powoda w postaci prawa do utrzymywania więzi rodzinnych wskazać należy, że przeprowadzone postępowanie dowodowe doprowadziło Sąd do przekonania, iż kontakt małoletnich dzieci A. S. (2) i W. S. napotykał niewątpliwie

na liczne przeszkody. Skutkowało to wszak wniesieniem wniosku przez powoda o ustalenie kontaktów z małoletnimi dziećmi, w efekcie czego tut. Sąd (Wydział Rodzinny i Nieletnich) orzekł o prawie powoda do kontaktów telefonicznych z małoletnimi dziećmi w każdy poniedziałek, środę i piątek w godzinach 18.00-18.30, tj. w godz. 17.00-17.30 czasu angielskiego (sygn. akt III Nsm 285/15). Jakkolwiek zatem wskazane okoliczności sugerują, że pozwana uniemożliwiała powodowi kontakty z ich małoletnimi, wspólnymi dziećmi to jednak w ocenie Sądu brak jest podstaw do zakwalifikowania owych działań pozwanej, jako naruszających dobra osobiste powoda. Dostrzec należało, że powód od 2010 r., jest pozbawiony wolności i przebywał już w kilku zakładach karnych. Bez wątplenia postawa ojca, który spowodował swoimi karalnymi czynami umieszczenie go w zakładzie karnym, podczas gdy jego dzieci miały wówczas odpowiednio rok i dwa lata - jest przejawem lekceważenia ciąży na nim obowiązków oraz braku zainteresowania małoletnimi córkami. Odwiedziny ojca przez małoletnie dzieci w zakładzie karnym może budzić negatywne przeżycia w rozwijającym się dziecku, a nawet wywierać destrukcyjny wpływ na proces wychowania i rozwoju psychicznego dziecka i jego skutki. Niewątpliwie z relacji pozwanej wynika, że małoletnie dzieci nie chciały odwiedzać ojca w zakładzie karnym, po tym jak raz do takich odwiedzin doszło. Nie uszło nadto uwadze tut. Sądu, że w trakcie warunkowego zwolnienia w 2015 r. powód nie dotarł do domu, popełnił wykroczenie i ponownie został osadzony (okoliczność niekwestionowana przez powoda). Brak jest zatem podstaw - zdaniem Sądu - do uznania, że doszło w ogóle do naruszenia prawa powoda do niezakłóconej więzi z rodziną, a zatem do naruszenia jego dóbr osobistych. Zdaniem Sądu osłabienie tychże więzi wynika wyłącznie z rażącego zaniedbywania przez powoda swoich obowiązków wynikających z ojcostwa.

Niezależnie od tego, należało zauważyć, iż gdyby nawet uznać, że doszło do naruszenia dóbr osobistych powoda poprzez ograniczenie kontaktu powoda z małoletnimi dziećmi przez pozwaną, choć tut. Sąd tego poglądu nie podziela, to należało uznać, iż działanie pozwanej nie było bezprawne. Strona pozwana wykazała, iż miała ważne powody, by wyjechać z małoletnimi dziećmi poza granice kraju. Wskazała, że nie mogła podjąć zatrudnienia z przyczyn zdrowotnych, zaś środki z Funduszu Alimentacyjnego nie wystarczały jej na bieżące utrzymanie siebie i małoletnich córek. Jednocześnie powód w żaden sposób nie uczestniczył finansowo w wychowaniu dzieci. A. S. (1) podjęła zatrudnienie za granicą i zorganizowała swoim dzieciom edukację w zagranicznej szkole. Pozwana zatem w ocenie Sądu zrobiła wszystko, by zapewnić byt i bezpieczeństwo sobie i swoim dzieciom, w przeciwieństwie do powoda, który większość ich życia spędził w zakładach karnych. Trudno w takich realiach obwiniać pozwaną o to, że jej działania są sprzeczne z szeroko rozumianym porządkiem prawnym, a więc z normami prawnymi lub regułami postępowania wynikającymi z zasad współżycia społecznego (a tym samym, że były działaniami bezprawnymi).

Rozstrzygając dalej zdiagnozowane kwestie sporne Sąd dostrzegł także, że w ramach zgłoszonego żądania powód nie sprostował wymogowi wykazania poniesienia istotnej krzywdy pozostającej w normalnym związku przyczynowym ze zdarzeniem szkodowym (brakiem kontaktu z dziećmi). Z poczynionych ustaleń nie da się wyprowadzić wniosku o zaistnieniu po stronie powoda istotnego uszczerbku na jego osobie, pozostającego w adekwatnym związku z pozbawieniem go kontaktów z małoletnimi dziećmi. Co oczywiste i co należy podkreślić – nawet czasowe, zerwanie więzi powoda z małoletnimi córkami, niewątpliwie stanowiło źródło dyskomfortu psychicznego powoda. Niemniej powód nie wykazał, aby ustalona sytuacja spowodowała jakieś dające się uchwycić zmiany mogące stanowić uszczerbek na jego osobie, uzasadniający zasądzenie na jego rzecz od pozwanej zadośćuczynienia. Emocje, które towarzyszyły powodowi w okresie braku kontaktów z dziećmi oraz stopień ich natężenia, według ustaleń poczynionych na podstawie dowodów zaprezentowanych przez powoda, nie uzasadnia zdaniem Sądu zgłoszonego żądania. Zgodnie z art. 448 k.c. – Sąd może ale nie musi przyznać temu, czyje dobro osobiste zostało naruszone, odpowiednią sumę tytułem zadośćuczynienia pieniężnego za doznaną krzywdę. W ocenie Sądu w ustalonym stanie faktycznym – Sąd mógł odstąpić od możliwości zasądzenia na rzecz powoda fakultatywnego świadczenia jakim jest zadośćuczynienie, gdyż przeciwne rozstrzygnięcie byłoby niesłuszne.

W powyższym kontekście zważyć należało, że powód w żaden sposób nie wykazał, by korzystał z pomocy psychologa, czy psychiatry. Jakkolwiek świadkowie J. T. (2) i P. P. (2) wskazywali, że powód korzystał z pomocy medycznej, to jednak jego twierdzenia co do zażywania leków nasennych i korzystania z pomocy medycznej nie zostały poparte żadną dokumentacją medyczną. Przy tym również Sąd zwrócił uwagę, że powód w trakcie badania przez

biegłego sądowego z zakresu psychologii nie uskarżał się na żaden istotny objawy chorobowy (a jedynie na warunki bytowe odbywania kary). Biegły sądowy wskazał, że w związku co do zasady alienacją od dzieci powodowi mogły i prawdopodobnie towarzyszyły emocje zaburzające dobrostan, takie jak smutek, żal, poczucie osamotnienia, co do których - w świetle braku dokumentacji medycznej – nie można zachowując najwyższe standardy rzetelności określić och natężenia i okresu trwania. Biegły sądowy dostrzegł, że powód jest osobą od wielu lat odbywającą liczne kary pozbawienia wolności, co nie pozwala na jednoznaczne określenie czy to ograniczenie, i tak wręcz namiastkowego, kontaktu z dziećmi mogło doprowadzić do istotnego diagnostycznie pogorszenia dobrostanu opiniowanego, czy też nakładało się na stan opiniowanego w związku z odbywaniem kary. Ze sporządzonej opinii wynika, że powód potrafi przyjmować i realizować strategie radzenia sobie w sytuacjach trudnych, zaś na podstawie tylko badań powoda, nie można ani potwierdzić ani wykluczyć że doznawany dyskomfort w obszarze psychiki miał wymiar cierpień psychicznych. Do sporządzonej w sprawie opinii biegłego strona powodowa nie wniosła żadnych zastrzeżeń i nie domagała się uzupełnienia owej opinii o wnioski biegłego wywiedzione przy uwzględnieniu dokumentacji medycznej dotyczącej leczenia powoda. To z kolei pozbawiło zarówno biegłego jak i tut. Sąd oceny wymiaru doznawanych przez powoda cierpień i ich związku z brakiem kontaktu z dziećmi w świetle owej dokumentacji. Sąd zaś w tym zakresie nie mógł zastąpić strony powodowej w podjęciu stosownej inicjatywy dowodowej z urzędu, czemu wyraźnie przeczy treść art. 6 k.c.

Nie uszła również uwadze tut. Sądu motywacja powoda w dochodzeniu zgłoszonego roszczenia. Nie zasługuje ona, mając na uwadze dobro pozwanej oraz małoletnich dzieci, na aprobatę. Sąd stanął na stanowisku, że działanie powoda, dochodzącego od matki jego dzieci, wychowującej te dzieci i opiekującej się nimi, z którymi ma dobry kontakt, bardzo znacznej kwoty w realiach możliwości finansowych matki dziecka, nie zasługuje na aprobatę. Zdaniem Sądu takie zachowanie powoda jest szykaną wobec pozwanej i nie stanowi to wyrazu uczuć jakimi winien wykazywać się ojciec względem dzieci, na których mu zależy. Na marginesie jedynie Sąd dostrzegł, że wysokość dochodzonego roszczenia w niniejszej sprawie jest niemal identyczna z zadłużeniem powoda z tytułu świadczeń alimentacyjnych, co również czyni wątpliwymi rzeczywiste intencje powoda w dochodzeniu tegoż roszczenia od pozwanej.

Mając wskazane powyżej okoliczności na uwadze skonstatować trzeba, że brak było podstaw do uznania odpowiedzialności pozwanej na podstawie art. 24 k.c. w związku z art. 448 k.c., co skutkowało oddaleniem powództwa.

O kosztach pomocy prawnej udzielonej powodowi z urzędu Sąd orzekł na podstawie § 6 pkt 6 Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu z dnia 28.09.2002 r. (Dz.U. Nr 163, poz. 1349), uwzględniając, że sprawa została wszczęta 26.08.2015 r. Na owe koszty składała się kwota 3.600 zł tytułem wynagrodzenia za pomoc prawną udzieloną powodowi z urzędu, w tym VAT w wysokości 828 zł oraz kwota 1.525,54 zł tytułem wydatków (dojazdy na rozprawę). O powyższym orzeczono jak w pkt II sentencji.